

Den næste sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse
(Poul Dam) (SF):

Som folketingets formand meddelte ved slutningen af tingets møde i torsdags, har folketingsmand Nyborg i skrivelse af 9. d. m. ansøgt om orlov fra og med den 14. d. m. på grund af deltagelse i Europaparlamentets, henholdsvis Europarådets, møder, og hr. Nyborg anmodede samtidig om, at hans stedfortræder måtte blive indkaldt.

Som bekendt vedtog folketinget derefter i sit møde i fredags at tilstå hr. Nyborg den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem fra og med den 14. d. m.

Hr. Nyborg er valgt i Storstrøms amtskreds, og første stedfortræder for fremskridtspartiet i denne amtskreds er grosserer Frede Tandrup Jensen, Næstved, der i skrivelse af 11. d. m. har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af hr. Nyborgs orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter i et møde i dag gennemgået sagens dokumenter og har konstateret, at hr. Frede Tandrup Jensen på den stedfortræderliste, som indenrigsministeriet har udarbejdet i henhold til valglovens § 50, er opført som første stedfortræder for fremskridtspartiet i Storstrøms amtskreds.

Der er en lille uregelmæssighed i sagen, idet hr. Frede Tandrup Jensen er blevet opført på stemmesedlen alene med sit mellemnavn, men vi vil til trods for denne uregelmæssighed, for hvilken ansvaret ligger hos valgbestyrelsen, enstemmigt indstille, at grosserer Frede Tandrup Jensen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 14. januar 1974.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af grosserer Frede Tandrup Jensen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 14. januar 1974

vedtoges enstemmigt med 126 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Redegørelse af finansministeren.
(Redegørelse nr. I).

Finansministeren (Anders Andersen):

De forudsætninger, der lå til grund for det forslag til finanslov for 1974-75, som blev fremsat i folketinget den 30. november 1973 og genfremsat af den tidligere regering den 13. december 1973, er på flere punkter blevet ændret. Dels har oliekrisen og de forhøjede priser på olie og en række andre råvarer ført til, at budgetteringen på en række punkter måtte revideres — endda ret betydeligt. Dels har den nuværende regering en anden opfattelse af, hvilken politik der skal stiles imod både for så vidt angår statens indtægter og den offentlige udgiftspolitik. Jeg skal derfor indledningsvis gøre nogle bemærkninger om de korrektioner af finanslovsforslaget, som følger heraf.

Virkningerne af energisituationen på den indenlandske økonomi er jo åbenbar på så afgørende punkter som indkomst- og forbrugsudviklingen og dermed også på provenuet af de direkte og indirekte skatter. Lige så indlysende er det, at udgiftssiden må blive stærkt påvirket af den hastigere pris- og lønudvikling.

De skøn, der ligger til grund for det fremsatte finanslovsforslag, er således alle blevet revideret i lyset af den nye situation, og disse nye skøn er indeholdt i den nu fremlagte finansplan for 1974-75.

For forbrugsafgifternes vedkommende må der i forhold til forslaget til finanslov regnes med en mindreindtægt på 1 mia. kr. fra motorkøretøjsbeskatningen. Det trækker i modsat retning, at den kraftige prisstigning må skønnes at give et merprovenu af de samlede indirekte skatter på ca. 300 mill. kr., således at det samlede afgiftsprovenu som følge af økonomiske forskydninger netto reduceres med 700 mill. kr. i forhold til det fremsatte forslag.

Provenuet af kildeskatten må på grund af den stærkere stigning i pengeindkomsterne forventes at indbringe omkring 700 mill. kr. mere. Den økonomiske udvikling isoleret giver derfor ikke anledning til nogen nettoændringer af skønnet over det samlede provenu af skatter og afgifter.

[Finansministeren.]

På udgiftssiden er der i reserven til pris- og lønstigninger regnet med virkningerne af 2 dyrtidsportioner efter januarpristallet og 2 portioner efter julipristallet. Denne forudsætning er ikke realistisk længere. Såfremt prisudviklingen går som nu ventet, må reserven forøges fra de afsatte 7,5 mia kr. til 10,2 mia kr. eller med 2,7 mia kr. Herved vil der være taget højde for udløsning af 3 dyrtidsportioner til marts-april og atter 3 portioner til september-oktober.

Prisstigningen på olieprodukter er også årsag til, at skønnet over udgifter til brændselshjælp til pensionister er sat op med 75 mill. kr.

Alt i alt beløber disse korrektioner af budgettet sig således til en samlet udgiftsstigning på 2.775 mill. kr., hvis der altså ikke gribes ind.

I forhold til det af den tidligere regering udarbejdede finanslovsforslag vil der således ske en forringelse af budgetsaldoen med knap 2,8 mia kr. alene som følge af de ændrede økonomiske vilkår. Udtrykt i overskud er dette ensbetydende med et fald i overskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet fra 6,1 mia kr. til ca. 3,3 mia kr. og i kasseoverskuddet fra 3,5 mia kr. til 0,7 mia kr.

Det er med udgangspunkt i denne budgetstilling, regeringens initiativer skal måles og vurderes.

I den finansplan, folkettinget nu har fået forelagt, er tillige indarbejdet virkningerne af de forslag, som regeringen vil tage initiativ til — dog med undtagelse af dyrtidsforslaget — samt af fjernelsen af nogle af den tidligere regerings forslag, som er indarbejdet i finanslovsforslaget, som det foreligger.

Jeg skal her kort omtale nogle af disse forslags finansielle virkninger og derefter gøre nogle bemærkninger om de budgetmæssige konsekvenser af forslaget om dyrtidskompensationen.

På indtægtssiden indeholder finanslovsforslaget provenumæssige virkninger af en række påtænkte skatteforhøjelser. Det er

imidlertid denne regerings hensigt stort set at vende tilbage til de forhold, der var gældende i 1973, og der er derfor indbudgetteret en række mindreindtægter i finansplanen.

Forslagene om nye afgifter på udlejnings- ejendomme, erhvervsjendomme og på forsikringer vil ikke blive fremsat, og der må som følge heraf regnes med et provenufald på ca. 800 mill. kr. Bortfaldet af forslaget om at forhøje selskabsskatten koster 250 mill. kr., og regeringens forslag til mindske af den stigning, der var budgetteret med for formueskattens vedkommende, må anslås at ville koste 60 mill. kr.

Bortfaldet af 2 1/2 pct.s afgiften på ejendomshandler fra 1. oktober 1974 vil medføre et provenutab på 350 mill. kr.

Det virker i modsat retning, at der ikke som i finanslovsforslaget er regnet med et provenutab på 700 mill. kr. ved gennemførelse af ændrede regler for betaling af restskatter og ved lempet aftrapning af pensionisternes forhøjede personfradrag.

Tilsammen betyder disse ændringer en skattereduktion på omkring 3/4 mia kr. i forhold til finanslovsforslaget.

Som allerede bebudet i statsministerens åbningstale er det klart regeringens opfattelse, at den hidtidige vækst i de offentlige udgifter er uholdbar og derfor må bringes ned.

Der er derfor i finansplanen regnet med gennemførelse af besparelser på statens budget for 1974-75 på ca. 2,1 mia kr. ud over de af den tidligere regering bebudede 850 mill. kr., således at de samlede udgiftsreduktioner kommer op på knap 3 mia kr. i dette budgetår.

Jeg skal ikke her gå i detaljer med hensyn til, hvor disse besparelser foreslås, men nøjes med at henvise til bilaget til finansplanen, der indeholder en oversigt over, hvilke udgiftsområder og hvilke typer af udgifter regeringens spareforslag vedrører.

Det centrale hensyn ved tilrettelæggelsen af besparelsespolitikken har været, at man skulle nå frem til en balanceret løsning, så

[Finansministeren.]

man derved kunne undgå at ramme enkelte grupper særlig hårdt. Men det er på den anden side klart, at regeringen inden for disse grænser er rede til fordomsfrit at drøfte vore forslag og til at indgå i realitetsforhandlinger om andre partiers forslag til besparelser.

Jeg vil gerne som en mere principiel betragtning påpege, at denne regering på linje med den foregående finder det uundgåeligt, at der sættes ind med besparelser også på det såkaldt lovbundne udgiftsområde, selv om dette ifølge sagens natur er ensbetydende med, at gældende lovgivning må laves om — med de vanskeligheder dette meget vel kan give anledning til, ikke mindst for en regering med et så lille mandatal i folketinget.

Denne opfattelse gælder så meget mere, som det er vort synspunkt, at sparepolitikken skal videreføres med sigte på at nå frem til sådanne beløbstørrelser, at det bliver muligt at lempe beskattningen i de kommende år og dermed at dæmpe skattetrykket. Dette kan ganske enkelt ikke nås, hvis gældende lovgivning ikke bliver omfattet af sparebestræbelserne, og heller ikke, hvis de store udgiftsområder ikke tages op til en fordomsfri vurdering.

Jeg vil således gerne understrege regeringens helt klare opfattelse af, at det er den langsigtede udgiftspolitik, vi skal have for øje, og jeg kan i denne forbindelse gøre PP II's henstilling til min, nemlig at „kræfterne først og fremmest må samles om de langsigtede reformer, der ændrer selve strukturen i de offentlige ydelser“.

I den helt aktuelle situation, hvor økonomien som helhed strammes til på grund af forhold, som vi kun har meget lidt indflydelse på, må det efter regeringens opfattelse være endnu tydeligere, at det offentlige må gå i første række og holde igen. Selv uden nye prisstigninger på importen ville det have været ønskeligt, om det offentlige gik i spidsen, når der skulle skæres ned, og i den nuværende meget alvorlige situation for dansk økonomi presser offentlige besparelser sig på som tvingende nødvendigheder.

Dette må naturligvis også gælde den del af det offentlige, som kommunerne repræsenterer. Som det fremgår af bemærkningerne til finansplanen, vil regeringen optage

forhandlinger om ændringer i byrdefordelingen mellem staten og kommunerne med sigte på, at statsbudgettet lettes for godt 500 mill. kr.

Regeringen vil indkalde de kommunale organisationer til en forhandling om udgiftspolitikken, idet det er regeringens håb, at det gennem forhandlingen kan opnås, at der også lægges en dæmper på udgiftsstigningen i kommuner og amtskommuner. Regeringen er således på linje med den tidligere regering, når det gælder nødvendigheden af at udstrække finanspolitikken til også at omfatte de kommunale budgetter.

Når de nævnte ændringer i skattelovgivningen og de foreslåede besparelser indregnes i budgettet, fremkommer de tal for indtægter og udgifter, som er opført på finansplanen af 14. januar. Herefter bliver resultatet et overskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet på ca. 4,4 mia kr. og et kasseoverskud på ca. 1,9 mia kr.

Forslaget om at kompensere januarpristallets dyrtidsportioner med kontante tilskud vil ændre denne statslige budgetstilling, men tillige påvirke de kommunale budgetter.

For kommunernes vedkommende vil indgrebet sammen med bygge- og anlægsstoppet formentlig være ensbetydende med mindreudgifter af størrelsesordenen godt 1,2 mia kr. Regeringens forslag om at ændre i byrdefordelingen skal derfor også ses på netop denne baggrund.

For staten vil den samlede virkning af forslaget om dyrtidstilskud blive en samlet reduktion af overskuddet med 2,9 mia kr. Dette resultat fremkommer ved et mindreprovenu af kildeskat og forbrugsafgifter på tilsammen 3,5 mia kr., og hertil skal så lægges udgiften til dyrtidstilskuddet på de 1,9 mia kr. Den samlede indtægtsreduktion bliver derved på 5,4 mia kr., hvorfra skal trækkes en reduktion af pris- og lønreserven på 2,5 mia kr.

Disse forskydninger på statsbudgettet må ses i sammenhæng med, at der gennem dyrtidsforslaget opnås en forbedring af kommunernes budgetstilling. Navnlig må der imidlertid tages hensyn til den styrkelse af konkurrenceevnen, som dyrtidsforslagets gennemførelse vil medføre for dansk erhvervsliv.

Det skal også erindres, at budgetpolitik-

[Finansministeren.]

ken nu skal ses i sammenhæng med de igennem 1974 forventede prisstigninger. Som nævnt i statsministerens åbningstale virker prisstigningerne på olien, som om der var lagt en skat på den danske befolknings olieforbrug til et beløb af adskillige milliarder kroner i 1974. „Skatten“ optræder blot ikke på statsbudgettet, men på valutabalancen.

Alt i alt er det regeringens opfattelse, at der med de ændringer af budgettet, som regeringen har taget initiativ til, og med forslaget til dyrtidstilskud er en sådan indbyrdes sammenhæng, at der herved er lagt op til en hensigtsmæssig finanspolitik for 1974-75.

Det er imidlertid ikke regeringens agt at stille sig tilfreds hermed. Som jeg allerede har været inde på, er det de langsigtede foranstaltninger, der er afgørende, når vi skal have brudt den nuværende udviklingstakt i de offentlige udgifter. Der skal forandringer til i vor vante tankegang, for at en ændring kan slå igennem, og PPII-planen har jo klart påpeget, hvor lang tid det tager, før virkningerne kan ses. Dette er regeringen enig i, og de forslag, regeringen nu bebuder, må betragtes som de første skridt til den nødvendige langsigtede udgiftspolitik.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om prisstop.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 19) findes i tidenden sp. 157, 252 og 293, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 25).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Kjeld Olesen (S):

Det er ikke, fordi jeg har mange bemærkninger at gøre her ved andenbehandlingen.

Man må jo sige, at udvalgsbehandlingen er foregået i en fordragelig atmosfære. Man kan sige, det er en god begyndelse. Man kan også sige, at selve forslaget om prisstop vel ikke er det mest betydningsfulde forslag, vi får til behandling herinde. Det er vel i øvrigt et spørgsmål, om man bør kalde det et forslag til prisstop. Prisstop er det jo ikke i realiteten. Men forhandlingerne har meget hurtigt ført hen til, at vi kan konstatere en meget bred opbakning bag regeringens forslag med undtagelse af retsforbundet og med undtagelse af fremskridtspartiet — eller hvor mange fra fremskridtspartiet det nu kan dreje sig om.

Jeg vil benytte lejligheden til at sige tak til handelsministeren, fordi det i betænkningen fra handelsministeren er bebudet, at vi får et forslag til en ny prislov, inden den lovgivning, vi her behandler, udløber den 1. marts.

Jeg vil også gøre en bemærkning om forbrugerlovene. Under udvalgsbehandlingen blev der jo stillet spørgsmål om, hvorvidt regeringen agtede at fremsætte forslag til de forbrugerlove, som handelsministerens forgænger faktisk havde færdiggjort som forslag. Det var forslag, der var udarbejdet på grundlag af forbrugerkommissionens betænkning, og som drejede sig om markedsføring, om forbrugerklagenævn og om mærkning og skiltning. Jeg håber, at den, skal vi sige lidt henholdende holdning, som regeringen indtog over for spørgsmålet, kan ændre sig til, at man bevidst kommer frem med forslag. Bemærkningerne om, at det kræver personale, og at det koster penge, er selvfølgelig rigtige nok, men når man ser på behovet for en sådan lovgivning og sammenligner det med de godt 2 mill. kr., der er tale om, så mener jeg, at det er penge, der er givet godt ud.

Min sidste bemærkning drejer sig om forslagens § 6, stk. 2, som vedrører landbrugsvarerne. Som ordfører er det selvfølgelig med megen interesse, man læser fremsættelsen, og jeg læste især i fremsættelsen de bemærkninger, der står om EF, og hvad medlemskab af EF nødvendiggjorde. For at citere det helt konkret, sagde handelsministeren i fremsættelsen:

„Endelig må jeg nævne, at vort medlemskab af EF nødvendiggør, at vi undlader